Iedereen telt mee, Leefbaar en Groen Maasgouw

Algemene beschouwingen D66 Maasgouw programmabegroting 2024

Lieve mensen hier in de raadszaal, lieve mensen die thuis zitten te kijken, Voorzitter,

Terugblikkend op het afgelopen jaar moeten we constateren dat we weer een bewogen jaar achter de rug hebben. De oorlog in Oekraïne duurt nog steeds voort, en er is nu ook een gruwelijke oorlog gaande in Israël en de Palestijnse gebieden. Maar ook elders op de wereld zien we een toename van conflicten en geweld.

Kijkend naar ons eigen land zien we een toenemende polarisatie, agressie en bedreigingen en is het kabinet gevallen. Een kabinet dat bezig was een flinke inhaalslag te maken op gebied van de energietransitie, armoedebeleid en in het onderwijs. Een kabinet dat deze thema's prominent op de agenda heeft gezet, getuige ook de middelen die de gemeenten krijgen om hiermee aan de slag te gaan.

Vanuit deze context kijkend naar Maasgouw zien we gelukkig een veel positiever beeld. Hoewel D66 Maasgouw het betreurt dat er een scheur in de coalitie is gekomen, wat heeft geleid tot het aftreden van wethouder Peters. Maar overall genomen doet Maasgouw het goed. We hebben een nieuwe burgemeester, die met zichtbaar veel enthousiasme is begonnen met zijn ambt. Het is ook het eerste volle jaar van de nieuwe gemeentesecretaris en daarmee hebben we nieuw elan in het college.

We leven momenteel in onzekere tijden. De verkiezingen zijn aanstaande en het is afwachten wat daarna voor nieuw kabinet komt. Wij kunnen ons daarom goed vinden in de opgestelde programmabegroting. Onze moties en amendementen zijn vooral als aanscherping bedoeld. D66 Maasgouw wil dan ook graag het college en de ambtenaren complimenteren voor de voorliggende programmabegroting. En aan alle medewerkers van de gemeente Maasgouw; heel veel dank voor jullie inzet bij het maken van deze begroting.

Speerpunten D66 Maasgouw

D66 Maasgouw zet zich in op de speerpunten uit ons verkiezingsprogramma: **Iedereen telt mee, Leefbaar Maasgouw en een Groen Maasgouw.**

Daarbinnen zijn voor D66 Maasgouw drie thema's van groot belang:

1. Voldoende betaalbare huur- en koopwoningen voor starters en senioren
2. Ondernemers, vergroening, verduurzaming en energietransitie
3. Onderwijs, Sport en Cultuur voor iedereen. Leefbaarheid en gelijke kansen en burgerparticipatie

Programmabegroting

1. Voldoende betaalbare huur- en koopwoningen

Voorzitter,

Als het gaat om woningbouw dan staat Maasgouw voor grote uitdagingen. Er komen, vanuit de Woondeal, nog eens 300 woningen bij en daarvan moet twee derde deel in het sociale segment vallen. Het is nu niet alleen meer de stikstof die remmend werkt op het bouwen van woningen, maar ook de sterk gestegen bouwkosten. Tegelijkertijd neemt de vraag toe. We zullen dus meer opties moeten verkennen om voldoende betaalbare woningen te kunnen bouwen. Dit betekent zoeken naar meer mogelijkheden om deze woningen binnen Maasgouw te kunnen realiseren. Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van erfpacht. Hiermee gaat de woningprijs omlaag en komt een eigen woning binnen bereik. Met wellicht een constructie dat op den duur de grond aangekocht kan worden. Erfpacht kan wellicht een oplossing zijn omdat er ook *tijdelijke* woningen moeten kunnen worden gerealiseerd. Voorzitter, we *moeten* echt iets doen. Er moeten jonge mensen, arbeidskrachten zich kunnen vestigen anders remt dit de economie en gaat de leefbaarheid achteruit. Dit heeft ons gebracht bij de volgende motie, die wij samen indienen met NLM:

Dictum motie Grond in erfpacht beschikbaar stellen voor woningbouw

2. Vergroening, verduurzaming en energietransitie

Dan vergroening, verduurzaming en energietransitie. Zoals bekend vindt D66 Maasgouw de verduurzaming en energietransitie te langzaam gaan. Deels komt dat doordat benodigde grondstoffen of vakkrachten er niet in voldoende mate zijn, maar deels ook doordat we een te laag ambitieniveau hebben. Bijvoorbeeld zon op dak: kan de portefeuillehouder nog een keer uitleggen waarom er zo'n laag ambitieniveau is, want rekening houdend met de beperkingen zou er toch best meer mogelijk moeten zijn dan de 40% van de geschikte daken in 2030 voorzien van zonnepanelen?

Maar de eerste stap naar verduurzamen is natuurlijk isoleren. En daarvoor zijn rijksmiddelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zouden we moeten inzetten om op een planmatige manier er voor te gaan zorgen dat alle huishoudens die daar behoefte aan hebben een passende regeling krijgen om hun huis te kunnen isoleren. Want er zijn in de praktijk samenloop van omstandigheden van slecht geïsoleerde huizen en bewoners met een laag

inkomen. Deze groep kan niet op eigen kracht verduurzamen en moet geholpen worden. Te meer daar naar, zoals het nu uit ziet, vanaf 2026 de gemeente minder middelen heeft om deze groep te kunnen bijstaan. Maar er kunnen ook andere groepen zijn die zonder bijvoorbeeld een gunstige lening niet hun huis kunnen verduurzamen. Ondernemers bijvoorbeeld, die de Corona steun nog aan het terugbetalen zijn. Reden voor ons om een motie op te stellen met het volgende dictum:

Dictum motie woningisolatie

Binnen Maasgouw speelt het project revitalisering van de haven. Een traject dat nauw verbonden is met de energietransitie vanwege het onderdeel Clean energy hub en ombouw van binnenvaartschepen naar waterstof. Een traject dat veel kansen biedt voor Maasbracht en de regio. Maar waar ook randvoorwaardelijk zaken moeten gebeuren. Zoals bijvoorbeeld het huisvesten van de benodigde arbeidsmigranten, zie eerdere motie, maar ook een nieuwe havenfrontvisie. Want woningbouw en revitalisering moeten hand in hand kunnen gaan, evenals ontwikkelingen die voor de energietransitie nodig zijn. Daarom dienen wij mede in de motie van NLM voor het opstellen van een nieuwe havenfrontvisie.

Naast dat we inwoners en ondernemers die het verduurzamen niet op eigen kracht kunnen dragen, willen wij als D66 Maasgouw ook de lasten zo laag mogelijk houden. Inwoners en ondernemers hebben op alle fronten al met veel hogere kosten te maken; voor veel ondernemers komt daarboven op nog het terugbetalen van, zoals al eerder genoemd, de coronagelden. Daarom dienen we mede met de VVD het amendement in om het OZB tarief met 2% te verlagen.

Dan voorzitter vinden wij dat het vergroenen van Maasgouw niet moet worden stop gezet. Het draagt bij aan zowel klimaatadaptatie als burgerparticipatie en aan beiden hechten wij veel waarde. Wij zijn daarom mede indiener van het amendement van de LVM over Burgerparticipatie wijkbeheer en vergroening voortuinen.

3. Onderwijs, Sport en Cultuur voor iedereen. Leefbaarheid en gelijke kansen en burgerparticipatie

Voorzitter, wij waren als fractie zeer positief over de paragraaf Sociaal Domein. Wij zien steeds meer elementen terug van het D66 beleid ten aanzien van het versterken van de sociale verbanden, gelijke kansen, rijke schooldag, sport, cultuur en muziek voor elk kind bereikbaar. Veel problemen met jongeren beginnen al voor de geboorte en in hun eerste levensjaren. Daarom denken wij dat een initiatief als een kansrijke start, mits goed en breed uitgevoerd, zal bijdragen aan het verminderen van de behoefte aan jeugdhulp op latere leeftijd. Maar ook het goed organiseren van de naschoolse activiteiten draagt bij aan talentontwikkeling, het goed in je vel zitten en weerbaarheid. Wij willen als D66 Maasgouw de ontwikkelingen op het gebied van lokaal jeugdbeleid inhoudelijk nauwlettend volgen en vragen de portefeuillehouder er tijdens de programmarapportage wat meer inhoudelijk op in te gaan en ook aan te geven of die kinderen die van huis uit niet de mogelijkheden hebben

om zich aan te sluiten bij een sportvereniging, of het volgen van muziekles, ook bereikt worden. Kan de portefeuillehouder dit toezeggen?

Een verontrustend bericht was er over de stijging van het gebruik maken van jeugdhulp door jongeren in Maasgouw. Wij zijn benieuwd naar de achtergrond hiervan en hebben daarom mede met de VVD de motie ingediend "Gezonde ontwikkeling doe je samen". Heeft de portefeuillehouder zicht op de oorzaak van deze stijging? Zo niet, zou de portefeuillehouder dit dan nader kunnen onderzoeken? Als we de oorzaak weten, kunnen we ook gerichter maatregelen nemen en beleid hiervoor maken.

Ten aanzien van sociale verbanden versterken middels opbouwwerk: hier denk ik dat een link moet worden gelegd met de nog op te stellen woonzorgvisie. Hoe richten we de kernen zo in dat ouderen minder snel zorg vanuit de WMO nodig hebben en zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen en deel kunnen blijven nemen aan de samenleving. Het op voorhand al inboeken van een besparing in de WMO vinden wij een verkeerd signaal. Oudere inwoners zullen zich zorgen gaan maken of zij straks nog wel de hulp krijgen die ze nodig hebben en dat vinden wij geen goede zaak. Hoewel voor bepaalde zorgvragen, zoals huishoudelijke hulp, de vraag best kan afnemen, zal door vergrijzing daarmee het aantal zorgvragers alleen maar toenemen. Twee jaar is vrij kort om de effecten van het opbouwwerk en de uitvoering van de Woonzorgvisie al te kunnen verzilveren. Daarom dienen wij mede met de VVD het amendement in om de besparing van de WMO in 2026 en 2027 te verwijderen (amendement Besparing WMO)

Voorzitter, tot onze grote verbazing hebben wij in de programmabegroting gelezen dat we het beleid voor burgerparticipatie even on hold zetten. Teleurgesteld waren we ook met het uitstel van de evaluatie. D66 Maasgouw vind burgerparticipatie, inwoners actief betrekken en zeggenschap geven over hun directe leefomgeving erg belangrijk. Het draagt bij aan de leefbaarheid, sociale cohesie en vertrouwen in de overheid. Wanneer inwoners het gevoel hebben geen invloed te hebben, of niet gehoord te worden dan leidt dit tot ontevredenheid en afname van vertrouwen in de overheid. Denk bijvoorbeeld aan de inwoners van Linne, die zich niet gehoord voelden. Gelukkig is daar nu een positieve kentering in gekomen. Als follow up de kennismakingsbijeenkomst van de nieuwe burgemeester worden de gesprekken over de voorzieningen nu met de dorpsraad en andere stakeholders opgepakt. D66 had reeds bij de bespreking van de kadernota al gevraagd om een soort stuurgroep of taskforce op te zetten om de knelpunten in Linne aan te pakken, samen met de inwoners. Wij dienen mede met de VVD twee moties in: een motie voor een skatebaan in Linne, reeds een succes in Maasbracht en ook iets wat heel erg leeft bij de jeugd in Linne, en een motie voor een fietspad Linne- Merum.

Veilige fietspaden die kernen verbinden en in dit geval een kern buiten Maasgouw, Merum, was één van de thema's uit ons verkiezingsprogramma, past binnen het waardevol toerisme binnen Maasgouw en is ook een wens die al heel lang leeft in Linne.

Een bijzondere mooie vorm van burgerparticipatie is het burgerinitiatief "de voedselbank". Helaas noodzakelijk en niet meer uit de samenleving weg te denken. Voedselbanken hebben

het zwaar. De voedselbank Midden-Limburg heeft een toenemend te kort aan bepaalde verzorgingsproducten, voedsel en levensmiddelen die niet meer in voldoende mate worden aangeleverd. Wij dienen daarom mede met NLM het amendement in om de waarderingssubsidie voedselbank Midden-Limburg te verhogen van 2000 euro naar 4000 euro.

Tot slot voorzitter willen wij nog twee zaken aan de orde stellen ten aanzien van algemeen bestuur en bedrijfsvoering. Ondanks dat er voor 2023 geen actieplan voor de 'global goals' is opgesteld en dit ook niet voor 2024 voorzien is, willen wij toch specifiek aandacht vragen voor het belang van communicatie over de 'global goals', ofwel de duurzame ontwikkelingsdoelen. Wij zijn van mening dat het bewustzijn onder burgers vergroot moet worden over de duurzame ontwikkelingsdoelen die zijn opgesteld door de Verenigde Naties. Dit kan bijdragen aan een bredere betrokkenheid en draagvlak voor duurzame initiatieven binnen onze gemeente. Wij roepen het college dan ook op om actief te communiceren over de duurzame ontwikkelingsdoelen, en de inwoners te betrekken bij het behalen van deze doelen. Wij hebben daarom samen met de VVD de motie "global goals" opgesteld, waarin wij het college vragen in kaart te brengen welke activiteiten die binnen de gemeente worden uitgevoerd bijdragen aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen en hierover helder te communiceren met de inwoners van Maasgouw.

Het tweede punt heeft te maken met het toenemende belang om, in een steeds complexer wordende samenleving, te investeren in kennisontwikkeling en -borging binnen de organisatie. Dit vraagt om meer zelf doen en minder uitbesteden, maar het vraagt ook om een aantrekkelijk loopbaanperpectief met mooie ontwikkelkansen. Willen we als gemeente een concurrerend salaris kunnen bieden en afwisselend en uitdagend werk kunnen bieden aan medewerkers dan is alleen de eigen gemeente wellicht te klein om dit te kunnen bieden. Daarom zouden we het college willen vragen om te onderzoeken of er met andere gemeenten kan worden samengewerkt voor het bieden van uitdagend werk en loopbaanperspectief van medewerkers. Samenwerking kan leiden tot efficiëntie, kennisdeling en innovatie, wat allemaal bijdraagt aan een nóg beter bestuur voor onze gemeente. Wij dienen deze motie samen in met LVM en de VVD.

Dictum motie Boeien en Binden van medewerkers

Voorzitter, D66 is positief gestemd over de toekomst van Maasgouw, maar we zien ook de uitdagingen die voor ons liggen. Wij hopen dat het college onze moties en amendementen serieus zal overwegen en dat er constructief wordt samengewerkt aan een beter Maasgouw voor iedereen.

Dank u wel.

.